

Str. 258 i sl. identificira griješnicu Lk 7, 34, opsjednutu iz Magdale Lk 8, 1 sl. Mariju, sestru Marte Lk 10, 38—42 s Iv 11 gl. 12 i 20., 21. kao i Mt 27, 55., Mk 15, 40. 41. Sve oznaučuje jednim zajedničkim imenom »Magdalena«.

Str. 283 u magarcu, na komu još nitko nije jašio, a Gospodin je prvi na njemu svečano ušao u Jeruzalem, vidi naš pisac tip židovskog naroda, koji će neprijatelji pokoriti i ukrotiti.

Str. 288. Uz Petra pripravlja zadnju večeru i Ivan. Slika je to crkvenog jedinstva, jer misli na jedinstvo cultus. Petar glava Crkve, namjesnik Kristov. Uz njega Ivan — katolički biskupi po Božjoj odredbi uz Petra.

Dobro su iznesena razna mišljenja o zadnjoj večeri gledom na 13. i 14. Nisana, a da se sam ne opredjeljuje ni za jedno (str. 291. i dalje).

Str. 305 i dalje riješava sinoptičko pitanje kako nijedan do sada. Arrighini ne nailazi ni na kakve poteškoće; sve mu ide od ruke. Sva tri sinoptika crpila su iz zajedničkog vrela, usmene predaje. Jer su pisali u različito doba i pojedini u drugčijim prilikama, pa ni cilj im nije bio potpuno isti, sve ovo tumači one razlike. Vodio je svete pisce Duh Sveti. Zajamčena je na taj način inspiracija i inercija.

Str. 318—329. iznosi vrlo čudno i ružno mišljenje, a obradba ispod svake kritike. U vezi stoji s onim, što sam spomenuo za str. 258. Veli, da je Juda izdao svog Učitelja radi odvratnosti, koju je imao prema Gospodinu. Juda je do te odvratnosti došao, kad je vidio, da »bivša« griješnica iskazuje Spasitelju ljubav i ide za Njim. Na str. 325. pak čitamo: »Dunque anche nel delitto di Giuda: cherchez la femme«, jer nam Evangelista samo veli, da je bio tat i da je imao kesu Iv 12, 6.

Str. 452 ničim ne potvrđuje svoje tvrdnje, da je Marija umrla u Efezu.

Str. 465—468. gdje je govor o smrti Gospodina veli srčanom kolapsu, umiranju, nesvjestici. Cava pita, da li je uzrok bio pleuritis. — Ovdje je zbilja svega nadrobljeno.

Arrighini je sve stvari prikupio i kako je našao kod pojedinih pisaca unosio je u svoju knjigu, a da nije sam proučavao ni produbljavao.

Obaziruć se na navedene nedostatke može knjiga poslužiti svećenicima kod privatnog čitanja i pripreve na propovijedi i katehizaciju. Lijepe su i praktične moralne aplikacije, koje slijede iza svakog poglavlja.

Dr Nikola Žuvić.

Allevi L., Ellenismo e Cristianesimo, Milano, »Vita e Pensiero«, 1934, str. 331.

Racijonalistički kritičari priznaju vlastitosti svim narodima. Židovima niječu i mogućnost da bi bilo u čemu bili originalni. Sve u stilu da dokažu upliv stranih religija na formaciju židovske. Kad bi im to uspjelo, na mjesto Božjeg upliva, Objave, stupili bi poganski elementi. Ista metoda u pobijanju Kršćanstva.

Premda je bliži orijent bio na visokom stepenu kulture, helenizam, koji je cvao posljednja dva vijeka pr. Krista, transformirao je i duhove. Nije potpuno poštedito ni samih Židova. Nauk je doduše ostao čist, ali način mišljenja, izražavanja kao i javni život postajao je sve više i više

helenistički. Racionalisti tumače i postanak Kršćanstva evolucijom helenizma. Allevi si je preduzeo, da opovrgne postavljene poteškoće. I uspio je. Svoju je knjigu razdijelio u tri dijela: problemi, škole, osobnost... Jer je sv. Pavao bio i helenistički obrazovan, obrađuje najprije njegovu formaciju (str. II. i dalje). Iznosi mnogo materijala iz povjesti Tarsa i Male Azije. Sve je dokumentirano po vrelima i najnovijoj stručnoj katoličkoj i nekatoličkoj literaturi. Lijepo ilustrira rimsko građanstvo sv. Pavla (str. 34 i sl.) i pedagogos Gl 3. 24 i I Kor 4, 15 prema grčkoj ustanovi, koju su kasnije poprimili i Rimljani o čuvaru djece prema epitropos Gl 4, 2. U nauci je Pavao nadahnuti apostol Kristov. Oblik pisama i rječnik je sad starozavjetni LXX, sad helenistički (str. 63). Ali značenje je mnogoput sasvim različito. Tako ima sark, pneuma, pistis, Kyrios i dr. sve drugo značenje nego kod Platona i drugih pisaca. Soteria znači potpunu obnovu duhovnog života... Sva vrela pokazuju jasno i odlučno stanovište Apostola prema svim pokušajima helenizma, da bi se mijenjao smisao kršćanske nauke.

Stari misteriji nemaju ništa zajedničkog s kršćanskim tajnama. Auktor u svakom poglavlju izlaže najprije status quaestionis, metodu protivnika i filološko tumačenje mnogih riječi, koje se opetuju i o kojima ovisi shvaćanje samih stvari, da kasnije neumoljivom logikom odbije prividne i tendenciozne poteškoće. Posebno se bavi Krstom i Euharistijom. Kršćanstvo u vezi s poslanicom Filemonu (str. 167—185). To je ujedno iscrpljiva egzegeza ove najkraće Pavlove poslanice. Jasno izbija, kako stanovište hoće sv. Pavao prema vlastima. Allevi utvrđuje već dokazanu tezu, da je Kršćanstvo samo ukinulo ropstvo, i iznosi, kako su savremenici shvatili sa najnovijim literarnim aparatom.

Drugi dio zapravo je povjest, bolje filozofija povjesti kršćanskog školstva. Posebno obrađuje najstarije sveučilište Klementa, Leonide, Origena i drugih u centrali helenizma, u Aleksandriji egipatskoj. Umetnuto je o Virgilu i poganskom proročanstvu kod kršćanskih pisaca, Ciceronu i zadnjem pretstavniku helenske kulture, sv. Paulinu iz Nole, pa o propasti stare kulture.

Allevijeva je knjiga pisana lijepim glatkim jezikom uz veliku erudiciju, toplinu i naučni aparat.

Dr Nikola Žuvić.

Gerster Th. O. M. C., Jesus in ore prophetarum (iuxta mentem S. Bonaventurae), Torino 1934. str. 223.

Pisac je zadnje vrijeme objelodanio više djela i to s raznih struka. On je jurista i biblicista. U ovoj knjizi sabrana su njegova predavanja iz godina 1896—1903. prema nauci sv. Bonaventure, a publicira ih na molbu bivših svojih učenika (str. 5).

Knjiga je podijeljena u dva glavna dijela, svaki u sedam poglavlja prema svrstanju dotičnog proročanstva. Prvi dio tekst, drugi ispunjenje na Isusu Kristu, što dokazuje navodima iz židovskih i poganskih spisa kao i nekih mjesta iz Novog Zavjeta. Posebnost je knjige, što je pisac htijući što više poskrbiti svojim slušačima-redovnicima, često upleo riječi sv. Bonaventure prema izdanjima u Quaracchi. Ali radi toga je užeg sadržaja;

Uredio: Dr. Stjepan Bakšić.